Kalnuvėnai cemetery

In 2007, 202.8 m² (trenches 14–19) were excavated at the Kalnuvėnai cemetery (West Lithuania, Klaipėda district) (Figs. 1–2). 14 inhumations and 2 cremations were discovered in it. Fire rites were performed during the funeral rites, the vast majority of the grave goods were broken, and only part of the fragments were thrown into the burial pit. Of the finds, an amber bead with a truncated cone shape, an amber spindle (Fig. 3), a bronze tutulus brooch (Fig. 6), a miniature iron axe, an iron knife (Fig. 5), an iron socketed spearhead, and a bronze drinking horn rim are worthwhile mentioning. An Arab dirham (Fig. 4), found in a mixed layer of soil, was an exceptional find at the Kalnuvėnai cemetery in 2007.

The burials date to the 9th–11th centuries.

Mykolas Michelbertas

Paprūdžių kapinynas

2007 m. VU toliau tyrinėjo Paprūdžių kapinyną Kelmės r. (AR 389). Jame 2000–2006 m. buvo ištirtos 35 perkasos, kurių bendras plotas yra apie 560 m² (žr. *ATL 2000 metais,* V., 2002, p. 102–103; *ATL 2001 metais,* V., 2002, p. 122–123; *ATL 2002 metais,* V., 2005, p. 105–106; *ATL 2003 metais,* V., 2005, p. 126–127; *ATL 2004 metais,* V., 2006, p. 108–109; *ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 120–121; *ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 159–160). Tyrinėjimų metu buvo aptikti 24 daugiau ar mažiau apardyti griautiniai kapai su gana gausiomis įkapėmis. Rasta ir gana daug pavienių daiktų iš suardytų kapų. Ištirtosios Paprūdžių kapinyno dalies chronologija – III a. pabaiga – VI a. Rasta ir pavienių vėlyvojo geležies amžiaus daiktų.

2007 m. tyrinėjimai buvo pradėti kapinyno dalyje, esančioje į V nuo 2006 m. iškastos XXXV perkasos. 2007 m. buvo iškastos 5 perkasos, kurių bendras plotas yra 106 m². Paaiškėjo, kad tirtas plotas buvo gerokai apardytas bulviarūsių, kitos paskirties ūkinių duobių, į kurias kartais būdavo suverčiami iš lauko surinkti akmenys, įvairios statybinės atliekos (perkasa XL). Ariant lauką dalis kapų įkapių buvo išsklaidyta dideliame plote.

Tyrinėjimų metu kapų neaptikta. Pavienių archeologinių radinių rasta perkasose XXXVI, XXXVIII ir XXXIX. Perkasoje XXXVI aptikta masyvi žalvarinė lankinė segė trikampe kojele su lieta užkaba (1 pav.). Segės įvija ir adata neišliko. Šio tipo segės Lietuvos teritorijoje labiausiai buvo paplitusios V–VI a. Tam pačiam chronologiniam laikotarpiui priklauso ir žalvarinės storagalės apyrankės fragmentas.

Perkasoje XXXVIII rastas gintarinis pusrutulio formos karolis, puoštas aplink einančiu grioveliu. Šiuo metu sunku pasakyti, ar tai tekintas, ar kruopščiai nušlifuotas karolis, nes jo paviršius šiek tiek aptrupėjęs. Jeigu tai tekintas karolis, jį galima skirti M. Tempelmann-Mączyńskos 436 tipui, kuris baltų žemėse labiausiai buvo paplitęs D periode. Galimas daiktas, kad šis karolis nebuvo nešiotas kaklo apvaroje, o yra kilęs iš vyro kapo. Vyrų kapuose gintariniai karoliai buvo kaip amuletai, tai rodo ankstesniais metais Paprūdžiuose atidengti kai kurie kapai.

Vidurinio geležies amžiaus pradžiai tenka skirti perkasoje XXXIX rastus žalvarinį įvijinį žiedą ir įviją, perkasoje XXXVI aptiktas grublėtos keramikos puodų šukes. Pastarosios į kapinyno teritoriją galėjo patekti iš netoli esančios gyvenvietės.

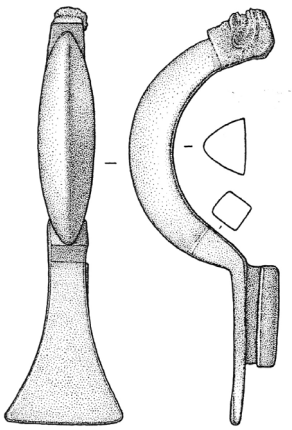
Tarp vėlyvų ištirto ploto radinių galima paminėti 3 varines Rusijos monetas. Tai dvi

1813 m. 2 kapeikų ir viena 1899 m. 1 kapeikos nominalo monetos.

Nors 2007 m. tyrinėjimai Paprūdžiuose nebuvo gausūs archeologinių radinių, jie leido patikslinti V ir P kapinyno ribas.

Paprūdžiai cemetery

In 2007, 5 trenches (a total area of 106 m^2) were excavated at Paprūdžiai cemetery (West Lithuania, Kelmė district). No burials were found, only isolated finds: a bronze crossbow brooch with a triangular base (Fig. 1), a fragment of a bracelet with thickened terminals, an amber semi-spherical bead, etc. The artefacts date to the first half of the Middle Iron Age.

1 pav. Žalvarinė lankinė segė trikampe kojele. I. Maciukaitės pieš.

Fig. 1. Bronze crossbow brooch with a triangular base.

Audronė Šapaitė

Šiaulių kapinynas

2007 m. atlikti archeologiniai tyrinėjimai Šiaulių kapinyno (A1737) teritorijoje, rekonstruojamo Vaisių g. 16A namo aplinkoje Šiaulių mieste. Prie pastato PV sienos, kurią numatoma perkelti, iškastos dvi perkasos, ištirtas bendras 24,5 m^2 plotas.

Šiaulių kapinynas tyrinėtas 1961 ir 1998 m. (žr. *ATL 1998 ir 1999 metais,* V., 2000, p. 271–273). Jis aptiktas 1961 m. rugpjūčio 9 d., kai ŠAM pasiekė žinia, kad tiesiant vandentiekio trasą Vaisių g. 16 namo kieme atkasta žmonių kaulų ir archeologinių radinių. Tais pačiais metais ŠAM direktorius archeologas J. Naudužas atliko nedidelio masto tyrimus Vaisių gatvėje. Tyrinėjimų ataskaita nebuvo parašyta, likęs tik kasinėjimų dienoraštis su brėžiniu. Originalas saugomas ŠAM archyve, Archeologijos skyriuje, Nr. 10, kopija – LII archyve, b. 2265. Dienoraščio kopija kaip priedas pridėta ir prie 1998 m. tyrinėjimų ataskaitos (A. Šapaitė, 1998 m. archeologinių žvalgomųjų tyrimų Šiaulių Senajame mieste ir Šiaulių II kapinyne (Vaisių g.) ataskaita. 1999, *LIIR*, f. 1, b. 3222).

1961 m. tyrinėjimų metu rasti du kapai ir išjudintų kaulų krūvelė. Užfiksuotos įkapės: geležinis įmovinis kirvis, 2 juostinės apyrankės, 2 geležiniai smeigtukai, peilio galas. Kaip atsitiktiniai radiniai iš Vaisių gatvės saugomi profiliuotas ietigalis ir geležinė apskrita sagtis. 1998 m. tyrinėjimų metu Vaisių g. 16, 16A, 18, 18A kiemuose ištirti dar 5 pilni ir suardyti kapai, tačiau rastas tik vienas atsitiktinis radinys – gintarinis karoliukas.

Šiaulių kapinynas II Vaisių gatvėje smarkiai apardytas, jis užima nedidelę teritoriją.